İSLAM EKONOMİSİ VE FİNANSI DERGİSİ, 2015/2; **1-22**

BİR FİNANS ENSTRÜMANI OLARAK NUKÛD VAKFI VE IN'IKÂD FORMÜLASYONU

AYDIN KUDAT

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

ÖZ

İslami Finansal Enstrümanları bağlamında farklı varyantlarla tarihi süreç içerisinde yer alan vakıf müesseseleri, Müslüman toplumun hayatında ibadetten eğitime, iaşeden ibadeteye, insanlardan diğer canlılara kadar sosyal ve iktisadî hayatın her alanında varlığını göstermiş, gerek ferdî gerekse ictimai ihtiyaçların karşılanmasında bir finans enstrümanı olabilmiştir. İslâm Hukukunun bir terimi olarak, "Allah için mülkünü bağışlamak ve te'bid amacıyla hapsetmek" demek olan vakıf ameliyesi, "İnsanların en hayırlısı insanlara faydalı olanıdır," ruhunu diri tutmaktadır. Bu ulvî gayeye matuf olarak Müslümanlar gerek menkul gerek gayrimenkul varlıklarını vakıf etmek suretiyle ebedileştirme yoluna gitmişlerdir. Vakfın gerçekleştirilmesi safhasında tartışmalara mahal olan bazı hukûkî hususlar meydana gelmektedir. Hanefî hukukçulara göre, nukûd vakfının biri in'ikâd safhasında, biri de devamlılığı noktasında olmak üzere iki sorunlu nokta vardır. Vakfedilen değerin gayr-ı menkul olması durumunda te'bîd, menkul olması durumunda da sıhhat ve luzûm sorunları meydana gelmektedir. Nukûd vakfına cevaz vermeyen Ebu Hanife'ye göre akâr vakfı geçerli fakat bağlayıcı vasfını hâiz değildir. Bu da vakfın, te'bîd ve sadaka-ı cariye (kalıcı sadaka) vasfını kazanmasına engel teşkil etmektedir. Bu sorunları bertaraf etmek için işin başında özellikle nukûd vakfının in'ikadında belli formüller devreye sokulmuştur.

Anahtar Kavramlar: Vakıf, Sıhhat, Luzûm, Te'bîd, İn'ikâd, İstirbâh

FORMULATION AND OPERATION OF CASH WAQF IN OTTOMAN TIME

ABSTRACT

The word "endowment", which means in sunnah ongoing charity "sadaqa jariya" and its meaning in dictionary, is to hold, restrain and detention of the thing, and it also carries as an Islamic law term two important characteristics. These characteristics are donating individual's own private property for the sake of God and intending the eternity of incarceration for this purpose. And keeps the spirit of "the best one of the people is the one who helps people" principle meanwhile behaving well and being nice in all fields. According to Hanafi Jurists There are two problematic issues related to monetary cessation, one of which related to the document convention and the other is the continuity. There is a necessity and accuracy related problems arise in the event that the value of a suspended movable property. According to Abu Hanifa who authorized the cash endowment, this is permissible, but it does not have a binding character. This is an obstacle and violates the condition of eternity and the character of ongoing charity. To get rid of these problems there has been an introduction of certain formulas on the convention of cash endowment.

Keywords: Vakıf, Sıhhat, Luzûm, Te'bîd, İn'ikâd, İstirbâh